

Jak jsem dostal od Boha břímě pro smíření Čechů a sudetských Němců

Pavel Neústupný, Berlín

Narodil jsem se v roce 1943 v Praze a jsem Čech „jako poleno“, odchovanec komunistického systému až do roku 1968, kdy jsem po pádu „pražského jara“ utekl do Německa. Nebyl to ze začátku lehký čas – neuměl jsem totiž německy. Manželka, s kterou jsem utekl, byla sudetská Němka, neuměla ale německy zrovna tak jako já. Naše manželství se rozpadlo a já jsem zůstal s malým synem, s kterým jsem žil několik let sám. Pak jsem poznal Irenu, Němku, uprchlici z NDR. Vzali jsme se, v roce 1978 jsme uvěřili v Pána Ježíše a narodilo se nám ještě pět dětí. Žijeme v Berlíně.

Nějaké povědomí o existenci sudetských Němců popřípadě jejich „odsunu“, jak se to oficiálně nazývalo, jsem měl už jako dítě. Jezdili jsme po válce s rodiči a sourozenci na „letní byt“ na Šumavu do vesnice Vyšovatky poblíž Vimperka. Šli jsme se jednou podívat do blízké vesnice směrem k Boubínu. Česky se jmenovala Veselka, ale k veselání tam nebylo nic, protože tam stály domy, ale nikdo v nich nebydlel. Němci odtud totiž byli kompletně odsunuti do Německa. Dnes tam stojí asi čtyři domy; ostatní jsou srovnané se zemí. Moji rodiče z toho byli spíš smutní, takže asi něco z toho padlo i na mne, malého kluka. Bylo to pro můj malý rozum takové nepochopitelné a tajuplné.

A možná je to takové pro mne i do dneška, i když o tom vím už víc. Cítím se jakoby podveden: komunistickým systémem, který nám o sudetských Němcích neříkal pravdu (když jsem se hodně později z literatury dočetl, že v předválečném Československu žily 3 miliony Němců, což bylo víc než Slováků, tak mi to „vzalo dech“) a měl pro nás jen ideologii sudeťáků jako revanšistů. Zčásti se cítím být podveden i oficiálními osobnostmi a politiky Česka po roce 1989. Je to pořád ještě jakoby zakleté, přikryté jakousi dekou, ideologizované, těžko se dopátráš opravdové pravdy. Když to teď už přece nemůže být duch komunismu, který na tom „leží“: co je to pak? Není ten problém hlubší?

Můj otec, Čech, pocházel z Plzně a pracoval za první republiky u jakési německé dopravní firmy. Uměl německy stejně dobře jako česky. Později bydlel v Karlových Varech, kde poznal mou matku. Ta byla také Češka, narodila se v roce 1914 v jižních Čechách a vyrůstala v Číměři u Nové Bystřice poblíž rakouské hranice. Číměř byla asi převážně německá a matka si jako dítě hrávala s německými dětmi a chodila první dva roky do německé školy, protože tam česká škola nebyla. Uměla tedy německy (vlastně „rakousky“) stejně jako česky. Ve Varech se zřejmě mezi válkami žilo německo-česky a zřejmě se tam žít dalo. V roce 1938 šli moji rodiče do Prahy a po válce se už do Varů nevrátili. Sestra mojí matky ale ano. Matka mi jednou řekla, že její sestru trápilo celý život špatné svědomí, protože se se svou rodinou po válce nastěhovala do bytu po Němcích, kde peřiny byly ještě teplé.

Když si táta s mámou potřebovali něco „vyříkat“, mluvili spolu německy, což jsme jako děti tak trochu obdivovali. Já se později na jazykové škole snažil o vlastní znalost němčiny, na víc než na pozdrav to ale nestačilo. Po útěku do Německa v roce 1968 jsme se dostali na určitou dobu do obce Bobingenu poblíž Augsburgu v Bavorsku, kde jsme se setkali i s dokonalou nebo dobrou češtinou. Žilo tam mnoho sudetských Němců. Vyhledávali nás, půjčovali nám věci do bytu, byli na nás milí a srdeční. Jeden mi vyprávěl, že mu těsně po konci války jeho znalost češtiny zachránila život při nějaké kontrole v pražské tramvaji – protože mluvil česky *perfektně*. Upřímně řečeno jsem jeho "svědectví" moc nechápal; to až o patnáct let později jsem se dočetl (německy!), že Češi Němce v těch dnech na ulicích a v bytech i zabíjeli – jaksi „spontánně“.

Po svém obrácení k Ježíši v roce 1978 v Berlíně jsem Bohu odevzdal všechno možné, co mě obtěžovalo, a také tu nostalgii českého uprchlíka. Bůh mě pak v roce 1984 povolal do služby pro tehdejší Československo. Působil jsem v pomocné službě překládání, produkce a tajné distribuce křesťanské literatury, audio a videokazet. Cestoval jsem do Československa a vyučoval na tajných setkáních. S českými a německými sourozenci jsme se modlili na různých strategických místech, hlavně v Praze. Začal jsem se také zabývat duchovní historií českých zemí.

S tématem vyhnání sudetských Němců jsem se hlouběji střetl vlastně až při čtení studie „Tézy o vysídlení československých Němců“, kterou slovenský historik Mlynárik pod pseudonymem Danubius publikoval v exilovém časopise Svědectví č. 57 v roce 1978. To byly první pravdivé informace, to byl první kritický pohled na tuto tak důležitou etapu české historie, to byly pro mne první otazníky nad první republikou - a ještě víc otazníky nad československou republikou v letech 1945-1948!

Co ale opravdu zasáhlo mé srdce, byla německá dokumentace spolkového ministerstva pro vyhnance, uprchlíky a válečně postižené „Die Vertreibung der deutschen Bevölkerung aus der Tschechoslowakei“ („Vyhnání německého obyvatelstva z Československa“), která vyšla v druhém, kapesním vydání v roce

1984. První díl obsahuje na 360 stranách studie, statistiky a dokumenty. V druhém díle je 820 stran osobních dokumentů: zážitků, svědectví, zpráv jednotlivých sudetských Němců, jak to tehdy prožívali. To mě opravdu „vzalo“. Tyto osobní zážitky hnuly mým srdcem. To jsem se styděl, plakal před Pánem a činil pokání. Viděl jsem u Čechů nenávisť, pomstu, krutost, nespravedlnost. A kolektivní odsouzení Němců. (V brožuře „My a Němci“ od politika Prokopa Drtiny a redaktora Ivana Herbena, vydané v Praze 1945, jsou věty: „Dábel mluví německy. Neexistují dobří Němci, jen špatní a ještě horší.“ Dokumentace, 1.díl, str.71.)

Byl jsem tehdy vedoucím přímluvné služby ve svém sboru v Berlíně. Předstoupil jsem při nejbližší příležitosti před sbor, před své německé sourozence, plakal jsem a zástupně jsem před nimi vyznával hříchy. A modlili jsme se za to. Pak i průběžně v naší modlitební skupině za Československo, kterou jsme měli léta ve sboru. V roce 1986 jsem o tom mluvil a vyznával tuto vinu na celoněmeckém shromáždění „Přímluvců za Německo“. Byl tam i věřící sudetský Němec pocházející z Aše, poprosil jsem ho jako Čech o odpuštění, plakali jsme a modlili jsme se. Samozřejmě jsem byl i na modlitebním setkání na hoře Radobýl v roce 1994, které zorganizovala KMS, kde volali Češi, Němci a sudetští Němci kvůli smíření k Pánu a modlili se.

Roku 2001 obnovil Pán mé povolání pro Česko a povolal i mou ženu k intenzivnějšímu působení zvláště v prorocké přímluvě. Roku 2002 jsme založili „Go East“, misijní organizaci pro východní země se zvláštním zaměřením na Česko a Estonsko. Přijali jsme břímě pro smíření národů, zvláště pak pro smíření Čechů a (sudetských) Němců.

Diskuse v televizi a články v novinách posledních měsíců jasně ukazují, že ke smíření mezi Čechy a sudetskými Němci ještě nedošlo. Jde teď hlavně o Benešovy dekrety. Mysleli-li čeští politici své dosud vyslovené omluvy za odsun Němců vážně, musí jít ještě dál a tyto dekrety odstranit. Jsem přesvědčen, že to jde. Bernd Posselt, spolkový předseda Sudetoněmeckého krajanského sdružení, se přece také omluvil. V neděli 24.3.2002 řekl v České televizi: „Nacismus a vše, co s ním souviselo, je pro mne jedním z nejnestvůrnějších („monströsesten“) zločinů 20.století. Úplně jasně chci říct, že jako předseda sudetských Němců musím převzít svou část zodpovědnosti a poprosit český národ za odpuštění hanebností, které tento režim spáchal. Na nich se podíleli i sudetští Němci. Tady se nedá nic zastírat nebo relativizovat.“ (Citováno v článku Hanse-Jörga Schmidta „Sudetendeutsche bitten um Vergebung“ -Sudetští Němci prosí za odpuštění- v novinách „Die Welt“, 26.3.2002; převzato z internetu, překlad P.N.)

My křesťané se musíme modlit. Musíme si vyjasnit postoje. Potřebujeme jednotu pohledu! Nemůžeme srovnávat vinu Němců, která byla moc veliká, s vinou vyhnání a zvláště „divokých“ vyhánění a zabíjení Němců těsně po konci války, která „nebyla tak velká“. Vina je přece především vůči Bohu! My Češi se musíme zabývat vlastní vinou a vidět ji tak, jak ji vidí Bůh. Musíme se přimlouvat za svůj národ a za své politiky. Ta „deka“ nad naším viděním historie musí spadnout, musíme se otevřeně podívat pravdě do očí!

Chci na tomto místě říci, že se nepovažuji za poněmčelého Čecha, který vidí všechno už jen pod německým zorným úhlem a nemá pro postoj Čechů vůbec žádné pochopení. Mám pochopení – pro ten strach, pro to špatné svědomí, pro tu nepřátelskost, pro hořkost („Kdo tu válku vlastně vyhrál?“). Potřebujeme čas, otevřenost a odvahu podívat se sami na sebe. Jsem vděčný za mnohé historiky, kteří v posledních letech nabízejí radikální pohled nejen na otázku Benešových dekretů a vyhnání Němců, ale i vůbec na poměr Čechů a Němců v posledních staletích.

Mám pochopení i pro sudetské Němce. Viděl jsem obce v našem pohraničí, kde dříve po staletí žili a kde už dnes není nic. Snažil jsem se představit si, co to je, být okradený, zbitý a vyhnáný. Mluvil jsem s mnohými. Myslím, že většina sudetských Němců nám odpustila. A co my?

Co my hlavně potřebujeme: otevřít svá srdce! To je také to, co se mi nejvíc líbí na článku Tomáše Dittricha „Národně tabuizované dekrety“ v Životě víry z listopadu 2002. Řekl to tak nechráněně: takhle cítím, takhle to vidím, bolí mě to, stydím se za to. Řekl mimo jiné: „Projevujme sudetským Němcům přátelství!“. To se mi líbí. Jeden v Chebu žijící sudetský Němec z druhé generace mi řekl, že se to vyřeší časem samo a že už to ty mladší tak moc netlačí. Nevěřím, že to vyřeší čas. Věřím, že to vyřeší upřímné modlitby křesťanů. Ostatní, i média a politici, budou následovat. *Křesťané mají službu smíření!*

Psáno původně v červenci 2003. Druhé, opravené vydání z března 2004. Vyšlo v Životě víry č.3, březen 2004, pod titulem „Břímě pro smíření národů“. Autorizovaná německá verze vyšla v dubnu 2004 (www.go-east-mission.de).